

Ik ben opvoeder en twijfel soms hoe ik jongeren moet bestraffen - 07/02/2009

Ik werk als vrijwilliger in een dagcentrum bijzondere jeugdzorg. Tijdens conflictsituaties ben ik soms onzeker. Ik weet niet altijd hoe ik moet reageren als jongeren 'moeilijk' doen: moet ik hen scheiden, straffen, in discussie gaan, mijn stem verheffen...? Ik wil natuurlijk niet dat ze mijn rol als opvoeder in twijfel trekken.

Weet wat je kwaad maakt: dat maakt je minder gevoelig voor tieners die al te graag inspelen op je kwetsbaarheid

Ik ben blij dat je deze vraag stelt. Ouders denken ten onrechte dat mensen die in hun beroep een ganse dag met kinderen werken, altijd weten wat ze het best zouden doen. Maar we worden allemaal voor dezelfde problemen gesteld. In de bijzondere jeugdzorg zetten mensen zich in voor een heel kwetsbare groep van families en kinderen. Het is vaak moeilijk werk, waarbij je niet verwend wordt.

Bij een conflictsituatie denk je het best aan de volgende stappen. De eerste regel is **je eigen valkuilen te kennen**. Dat heeft vaak te maken met onze eigen opvoeding of ons eigen temperament. Weet wat je kwaad maakt en wat je geduld doet wegsmelten: dat maakt je minder gevoelig voor tieners die tijdens een conflict maar al te graag inspelen op je kwetsbaarheid.

Stap twee: **blijf bij de feiten**. In een conflict rakelen we al snel heel wat oude histories op: 'Heel de week al zeg ik je anderen met rust te laten.' Dat geeft de jongere de kans om in allerlei zijstraatjes te duiken om de discussie te doen vastlopen: 'Oh ja? Dan vergis je je, want gisteren was het wel degelijk die andere die begon, vraag maar aan de hoofdopvoeder...' Hou het bij het huidige probleem en spreek in korte zinnen: 'Ik wil dat je nu stopt.'

Ten derde: **begin niet met te zeggen wat de andere moet doen**: 'Gij hé manneke, wat jij zult moeten doen is...' Zeg eerst hoe je je voelt en dan pas wat je wil. Dus: 'Ik begrijp niet dat er steeds herrie van moet komen als jullie even vrij hebben om te spelen. Dat maakt de sfeer hier kapot. Ik zou het graag anders hebben. Ik wil nu dat jullie allebei zwijgen en gewoon de spelregels volgen. Als dat lukt, praat ik straks met ieder van jullie nog eens apart.'

Ten vierde kan je vaak aan jongeren vragen om **zelf oplossingen uit te werken** voor je er zelf een oplegt. De reden dat dit in een dagcentrum moeilijker te realiseren is, ligt aan het feit dat alle

jongeren die er komen, heel eigen noden hebben en ook verlangen naar aandacht. De meeste ouders vinden het al welletjes dat ze één driftkikker in huis hebben, in jouw werksituatie zoeken alle kinderen gelijktijdig je zorg. Dit volhouden is dus een echte kunst.

Je vraag gaat ook over de moeilijkheid om straffen en liefhebben te combineren. Toch hebben de kinderen en jongeren het er niet zo moeilijk mee dat ouders en opvoeders het ene moment aanhalend zijn en het andere streng berispen. Als het maar duidelijk is en je niet constant een beetje lief en een beetje streng bent, want dat is heel verwarrend. Zeg je streng en duidelijk dat je iets niet pikt en iedereen tien minuten naar zijn kamer moet, kan je een halfuur later zeggen dat je het fijn vindt dat de sfeer aan tafel al twee minuten leuk is. Zeker bij de jongeren met wie jij werkt, is de snelle aanmoediging van iedere zandkorrel die op het juiste spoor ligt, een noodzaak. Het zijn kinderen die zich een rechtvaardige grens tussen goed en slecht gedrag nog eigen moeten maken.

Het is heel belangrijk dit werk te kunnen volhouden. En daarvoor heb je zelf al eens een compliment nodig. De bijzondere jeugdzorg komt jammer genoeg vooral in beeld als een jongere weer eens dramatisch uit de bol gegaan is. Het publiek onderschat hoe vele mensen die in die sector werken, dagelijks hun best doen om foute plooiën in de ontwikkeling weer zacht en soepel te krijgen. Je vraag geeft ons de kans dat hier alvast eens duidelijk te zeggen: **bedankt !**

In 'De Opvoedingsdokter' gaat de bekende kinder- en jeugdpsychiater Peter Adriaenssens wekelijks in op een lezersvraag over opvoeden. Peter Adriaenssens is de auteur van verscheidene klassiekers over het opvoeden van kinderen.